

‘Voor brede welvaart hebben we ook ondernemers nodig die nobele wilden zijn’

Een schoonmaakbedrijf helpt oudere collega's aan minder fysiek werk, zodat ze gezond hun pensioen in kunnen. Een bank regelt tijdens de coronacrisis dat boeren hun aardappeloverschot doneren aan kwetsbare gezinnen in Amsterdam-West. Een betrokken ondernemer benadert andere bedrijven om samen oplossingen te verzinnen voor de stikstofproblematiek.

Het zijn zomaar wat voorbeelden van de vele manieren waarop Nederlandse ondernemingen zich inzetten voor wat brede welvaart wordt genoemd. Voor VNO-NCW is die brede welvaart sinds enige tijd een belangrijk speerpunt: niet alleen naar de winstcijfers kijken, maar ook naar hoe het met mensen gaat. Het SCP doet al decennia onderzoek naar welbevinden, een belangrijk aspect van brede welvaart, maar is daarbij niet vanzelfsprekend in dialoog met het bedrijfsleven. Het SCP wil ook de inzichten en ervaringen van bedrijven meenemen. Hoog tijd dus om onderzoekers en ondernemers met elkaar aan tafel te krijgen, vonden beide organisaties. Hoe kunnen ze samen beter inzichtelijk maken wat brede welvaart precies is en wat ervoor nodig is?

Lijmkwast

Op een zonnige avond zoeken ruim twintig vertegenwoordigers van uiteenlopende bedrijven hun plek aan een van de drie eettafels in de Malietoren te Den Haag. Ingrid Thijssen, voorzitter van VNO-NCW, vertelt ze waarom hun kijk op brede welvaart zo welkom is. “Jullie ondernemingen zijn niet alleen de motor van de samenleving, maar ook de lijmkwast,” zegt ze. “Ze brengen mensen samen. Naast de voetbalclub is het werk een plek waar je mensen van buiten je eigen bubbel tegenkomt. Daarnaast hebben ondernemers contact met leveranciers, stakeholders en omwonenden. Daardoor weten jullie wat er speelt.”

Dat blijkt ook uit de gesprekken aan tafel, waar de ondernemers hun ervaringen en zorgen delen. De een vertelt over ongelijke kansen en mensen die in de schulden terechtkomen. De ander ziet de polarisatie en verruwing in de samenleving doorsijpelen in haar bedrijf. Het woord ‘stress’ valt vaak – mensen staan merkbaar onder druk.

“Het bedrijfsleven leidt geen eigen leven en is niet losgezongen van mens en maatschappij. Ondernemingen zijn niet alleen de motor van de samenleving, maar ook de lijmkwast. Ze brengen mensen samen.” – Ingrid Thijssen, VNO-NCW

“Het is prima dat er sociale vangnetten zijn, maar hoe kunnen we ervoor zorgen dat we ze niet nodig hebben? Ik ben altijd op zoek naar wat wij als bedrijf kunnen doen en hoe ver onze verantwoordelijkheid reikt.” – Casper Bakker, Picqer

Wat kun je daar als ondernemer aan doen? Het kan volgens de aanwezigen in kleine dingen zitten. Casper Bakker is co-founder van Picqer, een IT-bedrijf met zo'n twintig werknemers. Het is een calm company, waar gelachen wordt in de keuken maar op de werkplek totale rust heerst. Bakker realiseert zich zijn luxepositie. “Bij ons mag je echt niet meer dan 36 uur per week werken. Maar ik sprak laatst een pakketbezorger die 60 uur draait.”

Het zit meer aanwezig dwars: voor bepaalde groepen ontbreekt de waardering. Zij krijgen bijvoorbeeld te weinig mogelijkheden om door te groeien. Regelgeving wordt genoemd als een van de obstakels. Maar bedrijven mogen ook kritischer zijn op zichzelf, vindt Janine Vos, chief human resources officer van de Rabobank. Als je brede welvaart serieus neemt, moet je ook bereid zijn om plaats te maken. “Je ziet te vaak dat mensen mini-me's aannemen, mensen die op hen lijken. Maar de maatschappij lijkt niet meer op jou, denk ik dan. Iedereen verdient die plek.”

Nobele wilden

Tussen de dinergangen door krijgt journalist Yvonne Zonderop de microfoon voor een gesproken column. Ze schrijft voor de Groene Amsterdammer een serie artikelen over brede welvaart en is lid van de begeleidingscommissie van het SCP. Zonderop ziet economische stagnatie en toenemend populisme hand in hand gaan. “De vraag die mij bezighoudt, luidt dan ook: kan de democratie het

eigenlijk wel stellen zonder een idee van vooruitgang?” Om nieuwe generaties te inspireren is een ander perspectief dan economische groei nodig, stelt ze. Maar politici komen aan die vraag niet toe.

Ook SCP-directeur Kim Putters onderstreept dit. Hij roept de aanwezige ondernemers dan ook op om te verkennen waar je gezamenlijk oplossingen kunt vinden. “Voor brede welvaart hebben we ook ondernemers nodig die nobele wilden zijn,” zegt hij. Die term vraagt om wat toelichting. “U bent niet alleen met winst bezig, maar u heeft ook maatschappelijke waarden. Dat is nobel, maar misschien mag het soms wat wilder,” stelt Putters. “Wanneer de politiek achterblijft om stappen te zetten richting brede welvaart, mogen bedrijven best het voortouw nemen en af en toe burgerlijk ongehoorzaam zijn als ze daarmee maatschappelijke doelen dienen.

Die oproep valt goed. Aan een van de tafels worden al de eerste suggesties gedaan om als ondernemers gezamenlijk op te trekken en een eigen geluid te laten horen. Raise your voice, klinkt het niet toevallig op zijn Engels – in een land als de Verenigde Staten is dat gebruikelijker dan in Nederland. Toch is er aan dezelfde tafel ook waardering voor oer-Hollands polderen en bruggenbouwen. Politici zijn heus welwillend, maar het gaat vaak om complexe problemen. Als bedrijf kun je helpen door creatieve oplossingen aan te dragen waar de politiek niet altijd direct aan denkt.

Welke rol kan een kennisinstituut als het SCP spelen? Bob Mols, algemeen directeur van schoonmaakbedrijf Asito, onderdeel van ADG Dienstengroep, ziet dat het SCP het gesprek naar een conceptueler niveau tilt. Net als veel andere aanwezigen stapt hij graag over de grenzen van zijn eigen bedrijf heen om aan brede welvaart te werken.

“Je zult in Nederland meer kansen moeten geven aan mensen die het nu niet krijgen. En dat betekent dat je een stuk van je eigen macht moet opgeven ten faveure van een ondervertegenwoordigde groep.” – Janine Vos, Rabobank

“Je kunt het groeiende populisme niet los zien van de stagnerende inkomens en stagnerende vooruitzichten voor veel mensen. De vraag die mij bezighoudt luidt dan ook: kan de democratie het eigenlijk wel stellen zonder een idee van vooruitgang?” – Yvonne Zonderop, journalist

“Maar als het over het businessmodel van schoonmaken gaat, lukt het ons vaak wat beter om in vernieuwende concepten te denken dan in deze brede context.” Het SCP kan helpen, door toekomstscenario's te schetsen en partijen in publiek-private initiatieven samen te brengen.

Verantwoordelijkheid

Verder kijken dan winst alleen – voor Mols is het volkomen vanzelfsprekend. ADG dienstengroep investeert bijvoorbeeld in een platform dat mensen met schulden aan een digitaal maatje helpt. “Wij zijn een familie bedrijf met 42.000 werknemers. Met zoveel collega's heb je een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid.”

Ook al is het niet verplicht en doen anderen het niet, wij vinden dat we het moeten doen. Zo vat Bakker de houding samen die hij vanavond bij hem aan tafel heeft gezien. Hij gaat geïnspireerd terug naar Arnhem, vertelt hij. “Ik vond het bijvoorbeeld mooi om te horen hoe bedrijven zelf opleidingen aanbieden aan collega's van wie ze al weten dat die weggaan, zodat je ze toch helpt om verder te komen in de maatschappij. Ik heb dingen gehoord waarbij ik dacht: oeh, anderen gaan nog veel verder. Dus wij mogen ook wel wat ambitieuzer zijn.”

“Brede welvaart gaat onder meer over de manier waarop mensen werken, mantelzorg en leren kunnen combineren. Daarmee vergroot je de kwaliteit van leven van mensen en kun je ook meer perspectief op een goede toekomst behouden.”
– Kim Putters, SCP

“Met zoveel collega's heb je een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Wij voelen de morele verplichting om voor deze grote groep mensen de goede dingen te doen en dat te combineren met een verantwoorde bedrijfsvoering. Dat kan heel goed naast elkaar.”
– Bob Mols, Asito, onderdeel van ADG Dienstengroep

